

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br. IV-P-309/72
od 8. VIII 1972.

Vijeće: Gabro Badovinac, prof. dr Branko Jakaša, dr Emilio Pallua

Osiguranje robe u transportu - Značenje upute za popunjavanje prijave o osiguranju koja je odštampana na poledjini police - Klauzula ALL RISKS - Ova klauzula pokriva sve rizike kojima je roba izložena tokom prijevoza osim onih koji su izričito isključeni - Ako nije izričito isključeno, ova klauzula pokriva i štetu koja na robi nastane tokom premještanja u lučkom skladištu - Upute za popunjavanje prijave osiguranja nisu uvjet osiguranja, ako te upute služe samo za objašnjenje kako se ima popuniti prijava za pojedini rizik koji ugovarač želi osigurati - U nesuglasnosti između unaprijed odštampanih uvjeta osiguranja iz klauzula unesenih u policu rukom ili pišaćim strojem, ovi zadnji imaju prednost

Tužitelj je špediter koji je primio robu od broдача, a tuženik je osiguravajući zavod i Poduzeće "Luka".

Tužitelj navodi da je osiguratelj osigurao robu u transportu, a da je na toj robi nastala šteta tokom njenog premještanja u lučkom skladištu. Budući da mu ni jedan ni drugi tuženik štetu neće nadoknaditi, on ustaje tužbom protiv njih.

Tokom spora tužitelj je odustao od tužbe protiv Poduzeća "Luka".

Nesporno je među strankama da je sporni papir bio osiguran kod tuženoga osiguratelja po policama: za transportna, kreditna i međunarodna osiguranja, po klauzuli, odnosno po uvjetima osiguranja "40 dana skladišta u Luci Koper AAR bez franšize"; odnosno po drugoj polici "All Risks 90 dana skladišta u Luci Koper", uz napomenu da je osiguranje ugovoreno prema Kl. - aar 20/7-59 uz uvjet konstatacije stanja pošiljke prije ukrcaja u vagon, odnosno u kamion. U protivnom pokrivaju se samo osnovni rizici. Štete su plative prema važećim deviznim propisima.

Osiguratelj, odnosno tuženi, u toku spora nije porekao niti stavio prigovor iznosu štete i načinu njenog utvrđenja, pa je iznos štete među strankama nesporan. Drugotuzeni osporava osnovu po kojoj tužitelj traži naknadu iz osi-

guranja, ističe da štete, koje su nastale na osiguranoj robi po odnosnim policama osiguranja, nisu obuhvaćene osiguranjem. Tvrdi da osiguranje po klauzuli "All Risks" ne pokriva rizik premještanja tereta u skladištu, pa s time u vezi da tužitelj ne može tražiti da mu tuženi naknadi štete na spornom papiru koje su posljedica premještanja robe u skladištu. Tvrdi da je po odnosnoj polici osiguranja pokriven samo rizik požara i provalne krađe, a ne i druge štete. Tvrdi da ovo slijedi iz uvjeta navedenih na poleđini police pod III uskladištenje.

Sud je udovoljio tužbenom zahtjevu iz slijedećih razloga:

Rješavajući sporno pitanje da li je zahtjev tužiteljev prema tuženom osiguratelju osnovan ili ne, sud je ocjenjujući sve okolnosti stekao uvjerenje da je osiguranjem robe po klauzuli osiguranja protiv svih rizika (All Risks) u kopnenom prijevozu (20.VII 1959.) obuhvaćen i rizik premještanja robe u skladištu - tramakiranju.

Razmatrajući tekst klauzule osiguranja protiv svih rizika u kopnenom prijevozu, kao i smisao i sadržaj osiguranja "protiv svih rizika", valja istaći da takvo osiguranje već po svom nazivu obuhvaća sve štete nastale iz bilo koga događaja, osim događaja i uzroka šteta koji su posebno nabrojani u samoj klauzuli.

Klauzula za osiguranje protiv svih rizika u kopnenom prijevozu prema tekstu kako ga je priložio sam osiguratelj glasi: "Ovo osiguranje pokriva sve štete nastale uslijed fizičkog gubitka ili oštećenja osigurane robe, a ni u kōm slučaju ne može se smatrati da pokriva štete nastale zbog odugovlačenja putovanja, prirodnog svojstva ili mane same robe, kvara, kala i normalnog gubitka na robi za vrijeme prijevoza, grube nemarnosti osiguranikove ili osoba za koje on odgovara, kao i ratnog i političkog rizika. Eventualne štete plative su bez franšize".

U smislu ove klauzule roba je pokrivena za sve transportne rizike za sve vrijeme prijevoza bilo kojim sredstvom, pa su tu obuhvaćeni i rizici, odnosno štete koje mogu nastati prilikom ukrcaja, prekrcaja, iskrcaja, uskladištenja robe, dakle kako iz same klauzule slijedi uslijed bilo kakvog oštećenja ili fizičkog gubitka. Nesumnjivo je da u takve rizike koji su obuhvaćeni tom klauzulom spada i rizik premještanja - tramarkiranja robe, tj. fizički gubitak ili oštećenje osigurane robe koja nastaje kao posljedica premještanja robe u skladištu. Naime, po nalazu suda premještanje robe je rizik, tj. neizvjesni događaj uslijed koga može, ali ne mora doći do gubitka i oštećenja.

Po nalazu suda štete nastale od premještanja u skladištu ne mogu se uvrstiti ni u jedan događaj (rizik) koji je isključen tekstom odnosno police, kao što su štete zbog odugovlačenja putovanja, prirodnog svojstva ili mane same robe, grube nemarnosti osiguranika ili osoba za koje on odgovara i tomu sl. Naime, u toku spora tuženi nije ni pokušao da upozori, a još manje da dokaže da bi odnosna šteta na osiguranom papiru nastala kao posljedica grube nemarnosti osiguranikove ili osoba za koje on odgovara.

Obzirom na sve izloženo očito je da sporna klauzula obuhvaća i štete na robi koja je uskladištena, a koje su štete u periodu važnosti osiguranja nastale na robi kao posljedica premještanja u skladištu.

Pozivanje tuženoga na "Upute za popunjavanje prijave za osiguranje robe u transportu" napose na točku "Ad.12 Uvjeti osiguranja" nema nikakve osnove. Tvrdnja tuženoga da u smislu njegove police i uvjeta osiguranja odštampanih na poledjini police pod III uskladištenje obuhvaća samo rizike požara i provalne kradje nema osnove. Na poledjini police odštampane su upute kako se ima popuniti prijava osiguranja, pa su pored ostaloga navedeni pod 1 kopneni rizici, a među njima pod točkom b. All Risks sa ili bez franšize. Upute o načinu popunjavanja rubrika u prijavi osiguranja ni u kom slučaju ne mogu se smatrati uvjetima osiguranja kako to neosnovano pokušava dokazati tuženi.

Pod rubrikom II obuhvaćeni su pomorski rizici pod slovom A i B, a pod posebnom oznakom III uskladištenje uz naznaku broja mjeseci pod slovom a, uskladištenje - požar i provalna kradja, i pod slovom b. uskladištenje - produženje rizika po polici. Iz teksta ovih rubrika vidi se da su na poledjini police date samo upute o tomu kako će se izvršiti osiguranje i što će se navesti kao sadržaj osiguranja. Tužitelj je u skladu s tim uputama i odabrao osiguranje po klauzuli "All Risks" kopneni rizici, pa je očito iz teksta da je osiguranje zaključeno prema klauzuli AAR 20.VII 1959.

U daljnjem tekstu prijave osiguranja nema spomena da bi se radilo o osiguranju uskladištenja u smislu uputa pod III točka a, ili b. Obzirom na to pozivanje tuženoga na neke posebne uvjete osiguranja uskladištene robe nema osnove. Ako je tuženi želio da osigura uskladištenu robu samo protiv dvaju osnovnih rizika - požar i provalna kradja - morao je to izričito navesti u samoj polici, što međjutim nije učinio.

Valja konačno istaći da sve kad bi se i uzelo da upute na poledjini police, na koje se poziva tuženi, predsta-

vljaju navodne uvjete osiguranja, ti uvjeti nemaju vrijednosti. Prema načelima osiguranja najveću vrijednost imaju oni uvjeti osiguranja koji su napisani rukom ili dodani mašinom na policu osiguranja. Ako su ovako napisani uvjeti osiguranja protivni onima štampanim uvjetima na samoj polici, kao volja stranaka ima se uvijek uzeti ono što je na polici napisano i dodano naknadno mašinom ili rukom. Kad je dakle na polici napisano mašinom da se roba osigurava po klauzuli "protiv svih rizika", onda je za odnose među strankama odlučno samo to i ništa više.

G.B.